

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการประเมินผลการทำงานของอาจารย์และบุคลากรของโรงเรียนเทคโนโลยี และพัฒนิการนศรพิงค์ประจำปี 2543 พบว่าครูยังขาดทักษะในการคิด วิเคราะห์ ขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และยังเน้นการสอนโดยการบอก และให้เด็กท่องจำ เน้นเนื้อหาวิชาความรู้มากกว่าการอบรมปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม แก่เด็ก และยังไม่สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ ใกล้ตัวได้ ขณะเดียวกันครูยังได้รับการพัฒนาไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง

ครูอาชีวศึกษามีภาระหน้าที่หลักคือ ให้บริการการศึกษาด้านวิชาชีพแก่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องต่อคุณภาพของนักเรียนนักศึกษาโดยตรง เป็นผู้มีความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม ทั้งในห้องเรียนและการประพฤติปฏิบัติทั่วไป จึงควรมีสมรรถภาพด้านวิชาชีพ ด้านการสอน ด้านมนุษยสัมพันธ์และสังคม และด้านการแนะแนวและปกครองชั้นเรียน แต่ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับบุคลากร ประเภทครูผู้สอนในสถาบันอาชีวศึกษา ภาคเหนือ พบว่า มีปัญหาหลายประการคือ ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ครูได้รับมอบหมายให้สอนในวิชาที่ไม่ถนัด ขาดครูผู้ชำนาญการสอนวิชาเฉพาะในบางวิชาครูไม่ให้ความสำคัญต่อการเตรียมการสอน ครูไม่ปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมตามลักษณะเนื้อหาของแต่ละวิชา ครูไม่มีความรู้ทางวิชาชีพครูและ จิตวิทยาการเรียนการสอนที่ดีพอ และยังพบว่าครู-อาจารย์ควรกระทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาโดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม จริยธรรม

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ตระหนักถึงศักยภาพในการพัฒนาคนให้สามารถคิดเป็น วิเคราะห์เป็นบนหลักของเหตุผลที่มีโลกทัศน์กว้าง สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และก็ให้ความสำคัญกับการ อาชีวศึกษาไม่น้อยไปกว่าการศึกษาประเภทอื่น ๆ ดังจะให้เห็นได้จากมาตรา 7 ที่กำหนดว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ

หน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ก็ยังให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศชาติ จึงมี บทบัญญัติว่า ครูซึ่งเป็นบุคลากรวิชาชีพหลักด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ต้องผ่านกระบวนการควบคุมเพื่อให้ครูอาชีพ เช่น การให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ มีองค์กรวิชาชีพครู มีมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้เป็นครูอาชีพอย่างแท้จริง โดยมีกลไกที่จะส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

ครูสภาในฐานะสถาบันวิชาชีพครูและเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการ ตามความแห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 มีหน้าที่ควบคุมมาตรฐาน วิชาชีพครูได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูไว้ 3 หมวด คือ หมวดที่ 1 รอบรู้สอนดี หมวดที่ 2 มีคุณธรรม จรรยาบรรณ หมวดที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป เนื่องจากเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูเป็นบรรทัดฐานของการสอน การมีคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาตน พัฒนาสังคมที่ครู-อาจารย์ทุกคนต้องให้ความสนใจและปฏิบัติเพื่อเป็นหลักประกันว่าครูคือผู้นำทางความคิด การปฏิบัติแก่นักเรียนนักศึกษาได้อย่างถูกต้อง มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ และเพื่อเป็นการแสดงเจตนารมณ์ในการส่งเสริมให้มีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาจึงได้มีหนังสือแจ้งไปยังสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาทุกแห่งให้เผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภาอีกทั้งกรมอาชีวศึกษา ได้กำหนดแผนพัฒนาอาชีวศึกษาในโครงการพัฒนาบุคลากร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะวิชาชีพแก่ผู้บริหารครู-อาจารย์ และบุคลากรในสังกัด และในโครงการจัดตั้งสถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษา เพื่อฝึกอบรมและพัฒนาครูอาชีวศึกษาให้ทันต่อความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ๆ อีกด้วย

การปฏิรูปการศึกษาทำให้คนได้เรียนรู้ได้พัฒนาตามความถนัด ตามศักยภาพหมดทุกคนทั่วประเทศ ให้ทุกคนได้รับการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี และมีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีแล้วก็จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สร้างนิสัยในการเรียนรู้ ให้เรียนรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ รู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักค้นพบคำตอบอย่างง่าย ๆ ด้วยตนเอง การทำอย่างนี้จะสำเร็จได้หรือไม่ หัวใจก็อยู่ที่ครู เพราะว่าครูคือผู้มีหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน จัดให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นมา บทบาทของครูในอนาคตคือ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียน ผู้เรียนที่จะต้องเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและหลากหลาย หรือทันสมัย

ตามมาตราที่ 10 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นสาระัตถะของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีคือรัฐจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทั้งนี้จะมุ่งปฏิรูป 4 ด้าน คือ หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารจัดการ การประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานการศึกษา สิ่งที่สำคัญคือ สถาบันที่มีหน้าที่รับผิดชอบผลิตและฝึกอบรมครู รวมทั้งหน่วยงานที่ครูสังกัดจะต้องเน้นให้ครูมีความรอบรู้ ลุ่มลึกในวิชาชีพครู และยึดมั่นในจรรยาบรรณของความเป็นครู คุณภาพมาตรฐานการศึกษาจะต้องมีการตรวจสอบ

การดำเนินงานด้านการบริหารและการจัดการเกี่ยวข้องกับ โรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชน จำเป็นต้องใช้วิสัยทัศน์ในการวางแผนงาน เพื่อรองรับการพัฒนาและการปฏิรูปการศึกษา ให้เดินทางไปสู่เป้าหมายอย่างตรงประเด็น โดยมีมาตรการที่ชัดเจนและปฏิบัติได้โดยเป็นรูปธรรมอันสามารถที่จะวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของพัฒนาอาจารย์งานให้ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหาร ณ โรงเรียนเทคโนโลยีและพัฒนวิชาการนครพิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาประสงค์ที่จะได้นำผลของการวิจัยนี้ไปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาใช้เป็นแนวทางพัฒนาบุคลากรตามนโยบายของกรมอาชีวศึกษาและตามเจตนารมณ์ของคุรุสภา อันจะส่งผลให้นักศึกษาของโรงเรียนเทคโนโลยีและพัฒนวิชาการนครพิงค์ มีคุณภาพเป็นที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการและเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมไปถึงตรงตามความคาดหวังของการปฏิรูปการศึกษา จึงได้ทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่อง การพัฒนาอาจารย์ในโรงเรียนเทคโนโลยีและพัฒนวิชาการนครพิงค์ตามมาตรฐานวิชาชีพครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการการพัฒนาอาจารย์โรงเรียนเทคโนโลยีและ
พัฒนศึกษการนครพิงค์
2. เพื่อสร้างแผนพัฒนาอาจารย์โรงเรียนเทคโนโลยีและพัฒนศึกษการนครพิงค์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาเฉพาะคณาจารย์โรงเรียนระดับอาชีวศึกษา
เฉพาะโรงเรียนเทคโนโลยีพัฒนศึกษการนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

1. มาตรฐานวิชาชีพที่ศึกษามุ่งเน้นเฉพาะด้าน
 - ความรอบรู้ และพฤติกรรมการสอน
 - คุณธรรม และจรรยาบรรณ
 - การพัฒนาตนเอง และชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาอาจารย์ หมายถึง กระบวนการที่จะช่วยให้อาจารย์ได้มีโอกาสเพิ่มพูน
ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และรวมถึงการจัดกิจกรรมในการทำให้อาจารย์ได้พัฒนาตนเองใน
การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ดี และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง ข้อกำหนดที่มีลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับการเรียนการ
สอน ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย หมวดรอบรู้สอนดี หมวดคุณธรรม
จริยธรรม จรรยาบรรณ และหมวดมุ่งมั่นพัฒนา

จรรยาบรรณครู หมายถึง ข้อปฏิบัติในกลุ่มวิชาชีพครู อันเป็นวิชาชีพที่สังคมยอมรับ
ว่าเป็นแบบอย่างและเป็นต้นฉบับเสมือนดั่งแม่พิมพ์ ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของผู้ประกอบ
วิชาชีพครูเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของวิชาชีพครู

โรงเรียนเทคโนโลยีและพัฒนศึกษการนครพิงค์ หมายถึง โรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา
เอกชน ที่ผลิตนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในแผนกวิชาช่างอุตสาหกรรม ประกอบด้วย
ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า และช่างอิเล็กทรอนิกส์ แผนกพัฒนศึกษการ ประกอบด้วย สาขา
บัญชี และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ตั้งอยู่ที่ถนนโชตนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

อาจารย์ฝ่ายส่งเสริมการสอน หมายถึง บุคลากรซึ่งมีหน้าที่จัดเตรียมอุปกรณ์และ
สื่อการเรียนการสอน อีกทั้งเป็นผู้ช่วยอาจารย์ผู้สอนในการให้คำแนะนำขั้นตอนการปฏิบัติและ
แก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขัดข้องในระหว่างการเรียนการสอน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารได้ทราบความต้องการและแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ของโรงเรียนเทคโนโลยีและพัฒนิกการนครพิงค์ อันจะนำไปสู่การวางแผนในการพัฒนาบุคลากรครูในโรงเรียน
2. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์จากแผนพัฒนาบุคลากรที่สร้างขึ้นตามแนวที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเกณฑ์การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูในระดับ อาชีวศึกษา และจะเป็นโครงการนำร่องของโรงเรียนเทคโนโลยีและพัฒนิกการนครพิงค์เข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา